

NHỮNG NHÌN NHẬN BAN ĐẦU QUA 5 NĂM THỰC HIỆN ĐỀ ÁN 641

Nguyễn Hoàng Thụy*

Ngày 28 tháng 4 năm 2011, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 641/QĐ-TTg về việc phê duyệt Đề án tổng thể phát triển thể lực, tầm vóc người Việt Nam giai đoạn 2011-2030 (gọi tắt là Đề án 641). Với mục tiêu tổng quát là phát triển thể lực, tầm vóc người Việt Nam trong 20 năm tới nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; từng bước nâng cao chất lượng giống nòi và nâng tuổi thọ khỏe mạnh của người Việt Nam.

Đề án 641 được thực hiện trong phạm vi toàn quốc và chỉ đạo trọng điểm ở 4 thành phố, 8 tỉnh đồng bằng, miền núi. Đối tượng thụ hưởng của Đề án là bà mẹ mang thai, trẻ sơ sinh, nhi đồng, thanh, thiếu niên đến 18 tuổi.

Thời gian thực hiện Đề án là 20 năm, chia làm 2 giai đoạn. Giai đoạn 1: Từ năm 2011 đến năm 2020: Giai đoạn thực hiện thí điểm đồng bộ về dinh dưỡng và thể dục thể thao. Giai đoạn 2: Từ năm 2021 đến 2030: Thụ hưởng thành quả của giai đoạn 1 để thực hiện mở rộng trong phạm vi toàn quốc.

Đề án 641 gồm 4 chương trình thành phần: Chương trình 1 “Nghiên cứu, triển khai, ứng dụng những yếu tố chủ yếu tác động đến thể lực, tầm vóc người Việt Nam”; Chương trình 2: “Chăm sóc dinh dưỡng kết hợp với các chương trình chăm sóc sức khỏe, chất lượng dân số có liên quan”; Chương trình 3: “Phát triển thể lực, tầm vóc bằng giải pháp tăng cường giáo dục thể chất đối với học sinh từ 3 – 18 tuổi”; Chương trình 4: “Tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức và thay đổi hành vi xã hội về phát triển thể lực, tầm vóc người Việt Nam”

Sau 5 năm thực hiện, chúng ta có sự nhìn nhận ban đầu như sau:

Về công tác kiện toàn bộ máy:

Để triển khai Đề án 641, ngày 27/11/2011, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định 1896/QĐ-TTg về việc thành lập Ban Điều phối Đề án gồm 11 thành viên là lãnh đạo của 7 Bộ,

gồm: Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, Bộ Y tế, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, sau đó bổ sung thêm Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, do Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch làm Trưởng ban. Sau khi thành lập, Trưởng Ban Điều phối Đề án đã ban hành quy chế hoạt động; Thành lập Ban chủ nhiệm 4 Chương trình, Thành lập Văn phòng Ban Điều phối là cơ quan thường trực tham mưu cho Ban Điều phối Đề án. Ban Điều phối Đề án đã có các văn bản hướng dẫn các địa phương thành lập Ban chỉ đạo thực hiện Đề án.

Công tác phổ biến, quán triệt Đề án 461:

Sau một thời gian nghiên cứu, xây dựng nội dung, nhiệm vụ; 4 chương trình thành phần đã được Ban Điều phối phê duyệt. Ngày 24/5/2013, Ban Điều phối đã tổ chức Hội nghị trực tuyến để triển khai Đề án trong toàn quốc. Tham dự Hội nghị có 241 đại biểu của các bộ, ban, ngành, ban chỉ đạo các địa phương tham gia.

Từ năm 2012 đến nay, Ban Điều phối Đề án 641 đã tổ chức các đoàn đi công tác tại 36 tỉnh, thành phố để kiểm tra, hướng dẫn việc triển khai thực hiện Đề án. Cùng với việc đi cơ sở, Ban Điều phối đã xuất bản 7 cuốn sách phục vụ Đề án và 13 số Bản tin Đề án 641 (mỗi quý 1 số) gửi đến Ban chỉ đạo địa phương, biên soạn sách Thể chất người Việt Nam từ 6 đến 60 tuổi đầu thế kỷ XXI phục vụ cho việc triển khai Đề án.

Kết quả thực hiện các chương trình của Đề án:

Về chương trình 1: Đã xây dựng nội dung, nội dung được phê duyệt với 3 nội dung và 15 nhiệm vụ tương đương với 15 đề tài khoa học do Viện Khoa học Thể dục thể thao, Viện Dinh dưỡng, Bệnh viện Phụ sản Trung ương, Đại học Y Hà Nội, Học viện Quân y, Đại học Y Thái Bình cùng Ban chủ nhiệm Chương trình 1 phối hợp thực hiện.

Chương trình 2: “Chương trình Sửa học đường cải thiện tình trạng dinh dưỡng góp phần nâng cao tầm vóc trẻ em mầm non và học sinh

*TS, Ban chủ nhiệm Đề án 641, Nguyên Phó tổng biên tập tạp chí Thể thao

tiểu học đến năm 2020”, Ngày 28/9/2016, Bộ Y tế phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo, Đài Truyền hình Việt Nam, Đài tiếng nói Việt Nam tổ chức cầu truyền hình trực tiếp để phát động chương trình “Sữa học đường - Vì tầm vóc Việt”. Chương trình Sữa học đường đã được triển khai ở các tỉnh: Nghệ An, Bắc Ninh, Bà Rịa - Vũng Tàu, Đồng Nai... đạt kết quả tốt. Chương trình đã nhận được sự tài trợ của Công ty cổ phần sữa Việt Nam Vinamil, TH TrueMil, NutiFood... đồng hành cùng Đề án.

Chương trình 3: Sau khi được phê duyệt các nhiệm vụ và nội dung, Ban chủ nhiệm Chương trình đã tổ chức khảo sát thực trạng các trường học, thực trạng thể chất và sức khỏe ở một số trường mầm non, tiểu học trung học cơ sở và trung học phổ thông. Tổ chức biên soạn 7 tài liệu hướng dẫn tập luyện cho lứa tuổi mầm non và tiểu học: Bài tập phòng chống đuối nước, bài tập thể dục nhịp điệu, bóng đá cho tiểu học, trò chơi bóng đá mầm non, trò chơi vận động cơ bản, bài tập chạy, nhảy, ném; kinh phí lấy từ nguồn chi hoạt động của Văn phòng Ban Điều phối Đề án.

Chương trình 4: Ngay từ đầu, Chương trình 4 đã chủ động triển khai công tác thông tin tuyên truyền cho các hoạt động của Đề án 641 trên các phương tiện thông tin đại chúng, bao gồm: Tổ chức được 26 phóng sự trên các kênh truyền hình VTV, VCTV, và VOV; Mở 2 chuyên trang về Đề án 641 trên Báo Thể thao Việt Nam và trang điện tử Thể dục thể thao Việt Nam; Phối hợp thông tin tuyên truyền về Đề án trên một số báo của Trung ương và địa phương.

Tổ chức cuộc thi sáng tác biểu trưng, khẩu hiệu, bài hát phục vụ Đề án. Ban tổ chức cuộc thi đã nhận được 262 tác phẩm dự thi, trong đó có 32 bài hát, 150 khẩu hiệu, 80 logo của 132 tác giả từ 38 tỉnh thành trên cả nước gửi về tham dự. Bên cạnh đó còn tổ chức Đi bộ đồng hành cùng Đề án 641, Gala chung tay cùng tầm vóc Việt của Báo Thể thao Việt Nam. Các nguồn kinh phí đều huy động từ nguồn xã hội hóa. Tổ chức xây dựng và vận hành trang Website của Đề án với tên miền là: www.da641.com.vn để cung cấp thông tin cần thiết giúp Ban chỉ đạo các địa phương, các tổ chức, cá nhân quan tâm đến Đề án dễ dàng tra cứu và tìm hiểu những thông tin liên quan đến 4 chương trình thành phần cũng như các thông tin liên quan khác của Đề án. Chỉ riêng trong năm

2014 và những tháng đầu năm 2015 đã có 2.000 tin, bài tuyên truyền về hoạt động của Đề án.

Tình hình triển khai Đề án tại các địa phương:

Sau khi có sự chỉ đạo của Ban Điều phối Đề án 641, đã có 53/64 tỉnh, thành phố có Quyết định thành lập Ban chỉ đạo thực hiện Đề án của địa phương, ban hành kế hoạch triển khai Đề án. Tuy nhiên việc thiếu những quy định, hướng dẫn cụ thể, đặc biệt là những quy định liên quan đến xây dựng kinh phí của Đề án đã hạn chế hiệu quả thực hiện Đề án. Mặc dù vậy, một số địa phương đã chủ động lồng ghép, vận động sự vào cuộc của các doanh nghiệp đã bước đầu triển khai có hiệu quả như Chương trình Sữa học đường ở Nghệ An, Bắc Ninh, Đồng Nai, Bà Rịa - Vũng Tàu...

Ở cấp Bộ, ngành:

Ban Điều phối đã chủ động phối hợp với Công ty NutiFood ký thỏa thuận hợp tác chương trình “NutiFood chung tay vì thể lực, tầm vóc Việt” đang được triển khai ở 10 tỉnh thành phố giai đoạn 1 (2016-2017) hơn 107 tỉ đồng. Ngoài ra, Bộ Lao Động - Thương binh xã hội, Bộ Y tế, Dân số và Kế hoạch hóa gia đình, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Ủy ban Dân tộc, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Thông tin và Truyền thông đều có các chương trình lồng ghép với Đề án 641 đạt hiệu quả tốt trong việc chăm sóc sức khỏe và phát triển thể lực cho các đối tượng liên quan đến Đề án.

Nhìn chung qua 5 năm triển khai Đề án 641, sau khi có các văn bản hướng dẫn của Ban Điều phối Đề án, các địa phương đã chủ động thành lập Ban chỉ đạo và lập kế hoạch thực hiện trên phạm vi của tỉnh, chủ động phối hợp, lồng ghép với các chương trình liên quan; huy động các nguồn lực, nhất là các đơn vị sản xuất thực phẩm dinh dưỡng, sữa để hỗ trợ cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học được uống sữa tăng nguồn dinh dưỡng, góp phần đưa Đề án đến đối tượng thụ hưởng. Tuy nhiên việc triển khai Đề án 641 còn chậm so với kế hoạch đã xây dựng. Nhiều nội dung, nhiệm vụ của các chương trình đã được phê duyệt song chưa được triển khai do chưa có nguồn kinh phí. Các địa phương còn trông chờ quá nhiều vào nguồn ngân sách cấp nên thiếu chủ động trong xây dựng kế hoạch và huy động các nguồn lực từ xã hội để triển khai Đề án tại địa phương mình.